

Helligetrekongers fest

Gudstjeneste med vandring til Betlehem (og videre...)

Roller (gjærne barn i mange av rollene!):

- Liturg/forteller
- Kaspar
- Baltasar
- Melkior
- Guide
- Herodes

Inngang Sted: Kirketorget

Inngangsord - ved reisens begynnelse

Nådehilsen.

Introdusere de tre vise menn. Det startet med en kikk opp på himmelen. Hele menigheten følger med på vandringen for å følge stjernen.

Salme og julepregang

Vi følger med de Hellige tre konger inn i menighetssalen, og rundt juletreet

*1 Deilig er den himmel blå,
Lyst det er å se derpå.
Hvor de gyldne stjerner blinker,
Hvor de smiler, hvor de vinker.
Oss fra jorden opp til seg.*

*2 Det var midt i julenatt, hver en stjerne glimtet matt.
Men med ett der blev å skue. En så klar på himlens bue.
Som en liten stjernesol*

*3 Når den stjerne lys og blid. Lot seg se ved midnattstid.
Var det varslet i Guds rike at en konge uten like
skulle fødes på vår jord*

Å jul med din glede og barnlige lyst,
vi ønsker deg alle velkommen.
Vi hilser deg alle med jublende røst
titusene gange velkommen.

Refreng:

*Vi klapper i hendene,
vi synger og vi ler,
så glad er vi, så glad er vi.
Vi svinger oss i kretsen og neier, og bukker.*

*De Østerlands vise, de tre stjernemenn,
vi vet nok hvor hen de skal drage;
for vi ville også så gjerne derhen
få dere på reisen ledsage. Refreng*

*Så rekker jeg deg nå med glede min hånd;
kom, skynd deg og gi med den andre.
Så knytter vi kjærlighets hellige bånd
og lover å elske hverandre. Refreng*

Info om juletrepynt

Medliturg/Kaspar: Stjernen i toppen forteller om Betlehemsstjernen som viste vei til Jesusbarnet. De andre stjernene og kulene på treet minner om stjernehimmelen over Betlehemsmarken og forteller om at Gud er Herre over jord og himmel – hele universet.

Medliturg/Melkior: Englene på treet minner om engelen som kom med beskjed til gjeterne: «Vær ikke redde» og om englenes sang til Gud. Instrumentene på treet minner om det samme: Sangen til Gud. Hjertene på treet minner oss om Guds kjærlighet til oss som han viste oss i julegaven som han gav menneskene: Jesusbarnet

Medliturg/Baltasar: Alle lysene på treet minner oss om Jesus som kom med lys i mørke, han som sa: Jeg er verdens lys.

Selve juletreet minner oss om Jesus som gir oss liv. Juletreet er livets tre. Før i tiden var juletrefoten ofte formet som et kors og da minnet treet oss om Jesus på korset. Han som gav oss liv ved å gi sitt liv. Han som viste en vei fra korset, vårt mørke, til stjernen i toppen, lyset og himmelen.

Salme og juletregang

***Du grønne, glitrende tre goddag!**
Velkommen du som vi ser så gjerne,
med julelys og med norske flagg
og høyt i toppen den blanke stjerne!
:/: Ja, den må skinne, for den skal minne :/
oss om vår Gud, oss om vår Gud.*

*Den første jul i et fremmed land
sin store stjerne vår Herre tente;
den skulle vise vår jord at han
den lille Jesus til verden sendte.
:/: I stjerneglansen gikk engledansen :/
om Betlehem, om Betlehem.*

*Om Jesusbarnet fortalte mor
så mang en aften vi satt her hjemme;
vi kan hans bud og hans milde ord,
vi vet at aldri vi dem må glemme.
:/: Når stjernen skinner, om ham oss minner:/
vårt juletre, vårt juletre.*

Drama: vismennene hos Herodes

Guide (med dramatisk, gjerne litt slitsom selger-stemme): Velkommen til *Jerusalem*!! Byen som har alt! Byen som folk kommer fra hele verden for å besøke! En drøm for alle turister. Se palassene! Se de mange salgsbodene! Se Tempelet! Se byen som selveste profeten Jesaja har anbefalt på det varmeste. Han sier nemlig:

Reis deg, bli lys!

For lyset ditt kommer,

Herrens herlighet går opp over deg

[3](#) Folkeslag skal gå mot ditt lys,
konger gå mot din soloppgang.

En av kongene: Ja, vi er jo faktisk konger!

Guide (fornøyd med seg selv): Ja, der ser dere! Dere vil sikkert ha med dere noen souvenirer fra denne fantastiske byen. Hva med en ånd-i-lampen-lampe? Eller det nyeste innen helsekost, en flaske kamelsvette? Mye bedre enn dødehavskrem! (guiden viser fram forskjellige gjenstander; kanskje tar en skje med kamelsvette?)

En av kongene: Nei, vi skal ikke kjøpe noe. Vi har med gaver selv: gull, røkelse og myrra!

Guide (fortsatt fornøyd): Åja, dere gjør virkelig som profeten Jesaja sier:

Alle fra Saba kommer,
gull og røkelse har de med seg.
Dere vil hylle byen vår!!??

En av kongene: Nja, vi skal gi gavene våre til jødenes konge som er født. Vi har sett stjernen hans gå opp, men vi vet ikke hvor han er.

Guide (blir mistenksom): En konge?! Vi *har* allerede en konge: kong Herodes! Kanskje det er best dere snakker med ham, han er ekspert på sånne... *kongegreier*. (Peker dem videre.)

Herodes (på en trone, skummel og vennlig på en gang; kanskje han har en katt som han klapper på fanget? Eller en ape?): Kjære konger fra Østerland! Jeg hører at dere er på jakt etter en *ny* konge? Jødenes konge?

Kongene nikker.

Herodes: Ja, her er han ikke i hvert fall. Her er *jeg* konge.

En av kongene: Men vi har sett en stjerne. Men vi vet ikke hvor kongen er født.

Herodes: Hmmm. Dette må jeg sjekke med noen eksperter. Et øyeblikk. (Henvender seg til forsamlingen.) Dere ser nokså smarte ut. Har dere hørt noe om en konge som skal bli født noe sted? Hvilken by skal han bli født i, vet dere det? (Forhåpentligvis et svar.) Betlehem, ja... Det lyder kjent.

(Til vismennene) Gå til Betlehem og se om dere finner den lille kongen der. Og hvis dere gjør det så må dere skynde dere tilbake til meg og fortelle meg det, for jeg har også *vel*dig lyst til å møte ham. (Smiler ondskapsfullt.) OK?

Kongene ser på hverandre og nikker.

Bønn

Liturg: På vår reise videre skal vi dele våre håp med hverandre og med Gud – og vi skal gjøre det i bønn som dere tre hellige konger skal lede ved neste stopp. La oss synge vers 4 av Deilig er den himmel blå mens vi vandrer dit.

*4 Vise menn fra Østerland. Dro i verden ut på stand,
for den konge å opplete, for den konge å tilbede,
som var født i samme stund.*

Liturg: La oss be sammen [gjerne med bønner skrevet av barn fra trosopplæringstiltak/skolegudstjeneste]
Mellom bønnene synger vi ett vers av *Gi oss lys* (NoS 752).

Medliturg/Kaspar: Kjære Gud, takk for alt vi har som er godt. Takk for klær og hus, takk for mat og venner. Takk for lek og moro, skole og jobb. Så ber vi om trøst og hjelp i det som er vondt og vanskelig. Vis oss hvordan vi kan hjelpe og trøste hverandre.

Alle synger; Gi oss liv

Medliturg/Melkior: Kjære Jesus, vi ber for alle steder hvor det er krig. For de som har mistet noen de er glade i, for de som flykter, for de som er sultne og tørste, for de som er sinte og redde, for de som har mista håpet. Vis oss veien til fred, og hjelp oss å gå den veien.

Alle synger; Gi oss fred

Medliturg/Baltasar

KASPAR: Gode Hellige Ånd, vi ber for det nye året. La det bli et bra år! Gi oss gode ideer sånn at vi kan løse vanskelige problemer. Styrk troen vår, og hjelp oss å se deg i vår hverdag – selv når du er usynlig.

Alle synger; Gi oss håp.

Liturg:

La oss sammen be Herrens bønn:

Alle: Vår Far i himmelen. La navnet ditt helliges. La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere. Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen

Alle synger; Din vilje skje

Salme

- vi følger kongene opp midtgangen og setter oss ned i kirkebenkene.

Deilig er den himmel blå (vers 5-7)

*5 De ham fant i Davids hjem, de ham fant i Betlehem
uten spir og kongekrone, der kun satt en fattig kone,
vugget barnet i sitt skjød.*

*6 Stjernen ledet vise menn til vår Herre Kristus hen
Vi har og en ledestjerne og når vi den følger gjerne,
kommer vi til Jesus Krist*

7 Denne stjerne lys og mild, som kan aldri lede vill.
Er hans Guddomsord, det klare, som han lot oss åpenbare
til å lyse for vår fot

Drama: vismennene finner barnet

Kaspar: Nå er vi i Betlehem! Men her er det jo ikke noe slott....?!

Melkior: Se, stjernen lyser over den stallen. Så rart. Kan det være at den nye kongen er der inne?

Baltasar: La oss gå inn å se. (Kongene går inn i stallen, BLIR VELDIG GLADE, KNELER NED, og kommer så tilbake til lesepulten.)

Baltasar: Det lille barnet ligger der så fredelig...

Melkior: Det er som om jeg kan kjenne igjen stjernen i øynene hans....

Kaspar: Dette er sannelig den nye kongen! En annerledes konge. Han vil vi hylle!

Baltasar: Jeg, Baltasar, kommer fra Afrika, og jeg har med meg gull. (Baltasar går høytidelig fram og setter fra seg gaven mens kirkemusiker spiller afrikansk-inspirert musikk.)

Kaspar: Jeg, Kaspar, kommer fra Asia, og jeg har med meg røkelse. (Kaspar går høytidelig fram og setter fra seg gaven mens kirkemusiker spiller asiatisk-inspirert musikk.)

Melkior: Jeg, Melkior, kommer fra Europa og har med meg myrra. (Melkior går høytidelig fram og setter fra seg gaven mens kirkemusiker spiller europeisk-inspirert musikk.)

Baltasar: Vi fant fram! (De tre kongene gir hverandre «High five») Men vet dere hva, en engel sa til meg i en drøm i natt at vi ikke burde fortelle Herodes om den nye kongen.

Melkior: Jeg hadde den samme drømmen. Herodes er ikke snill. Jeg tror han vil drepe det lille barnet. Jeg tror vi skal velge en annen vei hjem

Kaspar: Jeg drømte også dette. Vi forteller ikke Herodes om denne annerledes kongen.

Kollekt og salme

En stjerne steg opp ved morgengry (5 vers)

The image shows a musical score for a hymn. It consists of four staves of music, each with a line of lyrics underneath. The key signature is one flat (Bb) and the time signature is 6/8. The lyrics are in Norwegian. The chords are indicated above the notes: Eb, Bb, Eb, Bb, Eb, Bb, F/A, Bb, Cm, G sus4, G, Cm, Bb/D, Eb, Ab/C, Eb, Ab, Eb/Bb, Bb7, Eb.

En stjer - ne steg opp ved mor - gen - gry, vi
fulg - te den hit til Da - vids by. Der
åp - net vi vå - re dy - re skrin med
rø - kel - se, gull og myr - ra fin.

2. Nå bærer vi disse gaver frem
til barnet vi fant i Betlehem.
Vi søkte en konge, og vi så
hans herlighet skjult blant halm og strå!

3. Han selv er en stjerne, ren og ny,
som varsler Guds store morgengry,
for Gud har i dette barnet lagt
all kongelig glans og herskermakt!

4. Nå bærer vi våre sanger frem
for Jesus, Guds Sønn, fra Betlehem.
Som røkelse, gull og myrra fin
er gleden vi fant ved krybben din!

5. Lukk hjertene opp i bot og bønn
for ham som er himlens kongesønn!
Alt Jesus tar inn i nåden sin,
blir røkelse, gull og myrra fin!

Liturg: Din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Av ditt eget gir vi deg tilbake. Ta imot oss og våre gaver for Jesu Kristi skyld.

Preken – alternativ 1

La dere merke til hva guiden fortalte om profeten Jesaja. Mange hundre år før Jesus ble født, så sa Jesaja:

3 Folkeslag skal gå mot ditt lys,
konger gå mot din soloppgang.
folkeslagenes rikdom kommer til deg.
6 Kameler i mengde dekker deg,
kamelfoler fra Midjan og Efa.
Alle fra Saba kommer,
gull og røkelse har de med seg,
de forkynner Herrens pris.

Mange mennesker har lengtet etter at alle gode ting skulle bli samlet på ett sted. At alt godt som Gud har skapt og som finnes i hele verden skulle samles på ett sted. Og i mange hundre år så tenkte jødene at dette handlet om byen Jerusalem. De var så stolt av byen sin. Her kunne alle folk komme og oppleve en fantastisk by – men ikke bare det: de kunne også oppleve Gud! Men så ble Jerusalem stadig okkupert av fremmede soldater, det var stadig krig. Og selv om det kom en del turister og handelsfolk, så var ikke fremtiden blitt sånn som mange hadde håpet.

De tre kongene kom også til Jerusalem. Men så oppdaget de at det handlet ikke om byen. Det handlet om barnet. Det var i *barnet* at alle gode ting ble samlet, det lille Jesusbarnet.

Det synes jeg er veldig fint. For selv om Jerusalem er et veldig spennende sted å besøke, så er det ganske langt å reise dit hver gang jeg vil treffe Gud. Men juleevangeliet er fortellingen om at Gud er helt nær. Hver gang vi hører om Jesus eller ber til ham eller gjør gode ting mot hverandre, så skjer det som profeten Jesaja sa:

Reis deg, bli lys!

For lyset ditt kommer,
Herrens herlighet går opp over deg.

Preken – alternativ 2

Intro til talkshow - Khavlan

- Velkommen på torget, til *Khavlan* – Middelhavets mest populære talkshow-program.
- Vi holder til på den arabiske halvøy, men hit kommer alle de store personlighetene fra hele Romerriket: vi har hatt besøk av landshøvding Kvirinius; av Benjamin, den 5-år gamle gutten som seilte 12 kilometer i en akvadukt til han ble funnet; og Bileam, eselet som kan sjonglere med appelsiner.
- Som vanlig: Utegående reporter (apedukken)
 - Vi har frågat vad folk tycker om den nya gladiator-reality'en: («Tummel opp, tummel ned»)
 - Og hvilka sandalar bara MÅSTE du ha denna våren.

Intro av gjest – ekspert på barselbesøk

- Dagens tema: Gaver til nyfødte
- Gjest: ekspert på barselsbesøk
- **Khavlan:** hvilke gaver du bør ha med
- **Ekspert:**
 - Antikke tåteflasker. «Man kan aldri få nok tåteflasker.»
 - Baby-vannpipe: «Nyfødte gråter mye, og nyeste forskning har vist hvordan røyken presser gråten ned i lungene igjen. Veldig effektivt.»
- **Khavlan:**
 - Dette er jo veldig praktiske gaver, men babyen må jo få ha det litt gøy også? Noe leker man kan ta med?
- **Ekspert:** i 2000 år har pyramideformen vært veldig trendy, også i barneleker [viser klosser]. Har vært vanskelig å bygge med. I år så er firkantede klosser blitt veldig populære, de kan settes oppå hverandre og det elsker babyer.

Intro av gjester - kongene

- **Khavlan:**
 - I fjor hadde vi besøk av kongen Melkior. Han er tilbake, og denne gangen er han ikke alene. Ta godt imot de hellige tre konger! [applaus]
- **3 konger kommer inn**
- **Khavlan:**
 - Innledning: i fjor Melkiors selvbiografi «Mellom to pukler – et liv på reise». I år er det Baltasar sin tur. Du har også hatt mye nærkontakt med kameler opp igjennom årene; så mye at du gir ut et verk på seks papyrusruller med tittelen: «Min stank».
 - Khavlan: Her forteller dere om gaver dere hadde med til en nyfødt. Dette var altså i Betlehem i Judea. Hva hadde dere med?
 - De tre etter tur:
 - **Melkior:** Gull
 - **Kaspar:** røkelse
 - **Baltasar:** myrra
 - **Ekspert:** sjokkert, forteller om hvor tåpelige og upraktiske gaver dette er.
- **Baltasar:**

- Vi tok jo ikke med dette for å være praktiske. Det var ikke sann at vi tenkte det lille barnet *manglet* noe, som vi kunne gi ham. Vi hadde sett stjernen, så vi visste at barnet var spesielt. Gavene våre var for å *hylle* ham, for å vitne om hvem han var.
- **Melkior:** Jeg tok med gull, fordi han skulle være som en konge.
- **Kaspar:** Jeg tok med røkelse, fordi han skulle være som en prest.
- **Khavlan:** Ja, for prester bruker jo røkelse.
- **Baltasar:** Og jeg tok med myrra.
- **Khavlan:** Hva er myrra?
- **Baltasar:** Myrra kan bli en salve som lukter godt. Du kan gi den til kona di, eller du kan smøre den på noen som er død. Jeg tok den med fordi jeg følte at gutten ville få et liv som var fylt av både død og kjærlighet.
- **Khavlan:** Ok, gaver som skulle åpenbare hvem den lille gutten var..

Intro av gjest – dronning Cassandra

- **Khavlan:**
 - «Dere er jo allerede blitt berømte. Går historier om dette besøket deres. Har en versjon her:
 - *I Da Jesus var født i Betlehem i Judea, på den tiden Herodes var konge, kom noen vismenn fra Østen. De gikk inn i huset og fikk se barnet hos moren, Maria, og de falt på kne og hyllet ham. Så åpnet de skrinene sine og bar fram gaver til barnet: gull, røkelse og myrra.*
 - Men der fortelles det jo ikke hvor mange dere var; det står bare om disse tre gavene, og derfor har folk tenkt at dere var *tre* vise menn på tur. Men du var jo også med, dronning Cassandra.
- **Kassandra kommer fram, de andre kongene og eksperten går ned.**
- **Khavlan:**
 - Hvorfor står det ikke om noen gave fra deg?
- **Kassandra:** Nei, jeg hadde ikke med noe.
- **Khavlan:** Hvorfor ikke?
- **Kassandra:** Jeg hadde planlagt en skikkelig fin og dyr gave, men rett før avreise så kollapset prisene på dadler, som er landet mitt sin største eksportartikkel. Så jeg gikk rett og slett konk.
- **Khavlan:** Så du hadde med ingenting? Hvordan føltes det.
- **Kassandra:**
 - Hvordan skal jeg forklare det...?
 - Det var som Baltasar sa: Det lille barnet *manglet* ikke noe. Jeg så på Kaspar og Melkior og Baltasar og på de fine gavene. Men det var som om gavene tilhørte barnet *allerede*. Det var som om *alt på jorden* egentlig tilhørte ham, at det *kom* fra ham på en eller annen måte.
- **Khavlan** (skeptisk): OK?
- **Kassandra:**
 - Og det føltes som at også *jeg* tilhørte det lille barnet. Hjertet mitt, livet mitt, er ikke bare mitt.
 - to setninger datt ned i hodet mitt. «Alt vi eier tilhører deg. Av ditt eget gir vi deg tilbake.»

- **Khavlan:** Det høres ut som dette begynner å bli ganske religiøst. Hva tenker du om det lille barnet nå da?
- **Kassandra:**
 - Nei, jeg klør meg fortsatt litt i hue – og ikke bare pga. lusen jeg har fått fra kamelen. Men jeg har ikke klart å slutte å tenke på det lille barnet. Gjennom årene har jeg hørt forskjellige historier om ham. Og jeg har ikke klart å kvitte meg med følelsen av at jeg ikke eier meg selv lenger. Hjertet mitt tilhører han som lå i krybben, både mens det slår og også den dagen det slutter å slå.
 - Så jeg har faktisk skrevet en sang om det, for å prøve å uttrykke det. Jeg lurte på om vi alle kunne synge den sammen.

Salme

Midt i hardest vinter (NoS 55)

Trosbekjennelsen

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
himmelens og jordens skaper.
Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd,
født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen
for å dømme levende og døde.
Jeg tror på Den hellige ånd,
en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse
og det evige liv. Amen.

Velsignelsen og 3 x 3 klokkeslag

Utgangssalme – I et skur ved Betlehem (1 vers)